

BEDRIJF & ECONOMIE

LANDBOUW NOG LANG NIET GENOEG BIOBOEREN OM DOELSTELLING VOOR 2030 TE BEHALEN

'Ik denk: ga biologisch eten stimuleren, dat lost veel op'

Rick Huis in 't Veld runt al tien jaar een biologische melkveehouderij in Lettele. In die tijd is de biologische landbouw in Nederland nauwelijks toegenomen. De overheid wil dat over zes jaar 15 procent van de landbouwgrond biologisch is. Experts verwachten dat die doelstelling niet gehaald wordt. Huis in 't Veld weet wel wat er moet gebeuren.

Liliane Taal

Lettele

In de biologische landbouw staan dierenwelzijn, biodiversiteit, milieu en samenwerken met het natuurlijke ecosysteem voorop. Rick Huis in 't Veld schakelde over op biologisch, omdat hij zijn bedrijf niet wilde intensiveren, een trend die al decennialang gaande is in de landbouw.

Dat er geen specifieke subsidies waren voor biologische boeren, hield hem niet tegen. „Subsidies kunnen het iets makkelijker maken, maar uiteindelijk moet je toch verdienen met je bedrijf.“

Hij denkt dat het creëren van een grotere vraag naar biologische producten de effectiefste manier is om boeren te motiveren tot omschakeling. Volgens de bioboer zou de overheid dit kunnen stimuleren door de meerwaarde van biologisch te laten zien aan consumenten en supermarktprijzen betaalbaarder te maken.

Volgens de laatste cijfers uit het trendrapport van boerenbelangenorganisatie Bionext was eind 2023 slechts 4,8 procent van de landbouwgrond in Nederland biologisch. Om de doelstelling van 15 procent van het actieplan van het ministerie van Landbouw te halen, zou dat in zes jaar tijd moeten verdrievoudigen.

De Algemene Rekenkamer, die de inkomsten en uitgaven van het Rijk controleert, zette in 2023 haar vraag-

tekens bij het actieplan gezien het feit dat eerdere plannen nauwelijks effect hadden (in 2010 was het beoogde doel voor biologisch landbouwareaal 10 procent), er te weinig aandacht is voor het ontwikkelen van een grotere afzetmarkt en er te weinig budget is.

Verdienmodel

Directeur Laurens Nuijten van Biohuis, een vereniging die zich inzet voor biologische boeren, hoort hetzelfde geluid vanuit de landbouwsector als Huis in 't Veld. „Als je weet dat je je biologische producten kwijt kunt aan de consument, dan geeft dat stimulan om bioboer te worden. En dan heb je een verdienmodel om investeringen in je bedrijf terug te verdienen.“

Volgens Ilse Geijzendorffer, directeur van het Louis Bolk Instituut, een onafhankelijk onderzoeksinstituut op het gebied van duurzame landbouw, kunnen campagnes de vraag vanuit de markt vergroten.

Elise van den Bosch, woordvoerder van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, zegt over de doelstelling in het actieplan: „De haalbaarheid is in grote mate afhankelijk van het aantrekken van de markt. Daarom loopt er op dit moment een campagne om biologische producten bekender te maken.“

Het budget dat het ministerie voor 2023 en 2024 beschikbaar stelde voor de uitvoering van het actieplan was

26 miljoen euro. Sinds het rapport van de Rekenkamer heeft het ministerie 50 miljoen euro extra beschikbaar gesteld. Dit geld moet specifiek ingezet worden om een grotere afzetmarkt voor biologische producten te ontwikkelen.

Geijzendorffer en Nuijten vinden dit budget een te klein deel van het totale budget van 4,7 miljard euro van het ministerie. Nuijten: „Nu gaat ongeveer 10 miljoen euro per jaar naar de biologische sector, dat is minder dan 0,5 procent van de begroting. Dat zou minstens 5 procent moeten zijn, dus 235 miljoen euro, in lijn met het huidige aandeel bioboeren.“

Geijzendorffer onderschrijft dit: „Beleidsmaatregelen zouden op zijn minst een gelijkwaardig speelveld moeten creëren. Je wilt in ieder geval in de financiering gelijkwaardigheid hebben.“

Geijzendorffer en Nuijten vertellen dat bioboeren te maken hebben met allerlei struikelblokken, zoals piekbelastingen voor stikstof, overblijfselen van pesticiden in de bodem en te weinig toegang tot betaalbare landbouwgrond. Daarnaast hebben bioboeren ten opzichte van gangbare boeren minder toegang tot leningen van de bank en een gebrek aan

Ik heb nog geen signalen gezien dat het huidige kabinet dit anders gaat doen

– Ilse Geijzendorffer, Louis Bolk Instituut

▼ Rick Huis in 't Veld met zijn koeën. Tien jaar geleden begon hij een biologische melkveehouderij in Lettele, bij Deventer. FOTO: RUBEN MELJERINK

mogelijkheden om hun verse producten te laten verwerken.

Biologische boeren stoten gemiddeld 50 procent minder stikstof uit dan gangbare boeren, blijkt uit onderzoek van Wageningen Universiteit. Nuijten vertelt dat zij toch als piekbelasters worden aangewezen door een rekenmodel van de overheid dat in zijn ogen niet deugt. Hij benadrukt dat dit moet veranderen, want op dit moment kan het boeren afschrikken om over te schakelen op biologisch.

Averechts

Volgens Nuijten en Geijzendorffer schiet het overheidsbeleid tekort en werkt het zelfs averechts in het stimuleren van bioboeren. Geijzendorffer: „Als je een toename van het aandeel biologisch wilt, heb je stimulerend beleid en een stimulerende markt nodig. Maar dat is er niet, en ik heb nog geen signalen gezien dat het huidige kabinet dit anders gaat doen.“

Huis in 't Veld denkt niet dat Nederland met het huidige beleid de doelstelling van 15 procent haalt. „Ik zie het niet gebeuren. Het zou mooi zijn, maar dan moet je daar wel beleid op voeren. En dat is nog niet gebeurd. Veel problemen in de landbouwsector komen doordat het te intensief is. Dit gaat ten koste van landschap, biodiversiteit, schoon water, schone lucht. Ik denk dan: ga biologisch eten stimuleren. Dan los je een heel groot deel van de milieuproblemen op.“

